

اثربخشی گروه‌درمانی مبتنی بر طرحواره‌درمانی هیجانی بر نشخوار فکری و تداوم هیجانی در مادران کودکان کم‌توان ذهنی

صفورا کیوانلو^۱، زهره رفیعی راد^۲، محمد نریمانی^۳، سجاد بشرپور^۴

^۱ کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

^۲ دانشجوی ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران (نویسنده مسئول)

^۳ استاد، گروه روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

^۴ استاد، گروه روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

چکیده

امروزه مادران کودکان کم‌توان ذهنی دارای مشکلات هیجانی بسیاری هستند. بنابراین هدف از پژوهش حاضر اثربخشی گروه‌درمانی مبتنی بر طرحواره‌درمانی هیجانی بر نشخوار فکری و تداوم هیجانی مادران کودکان کم‌توان ذهنی بود. این پژوهش نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش کلیه مادران دارای کودک کم‌توان ذهنی کمتر از پانزده سال، شهرستان اردبیل در بهار سال ۱۳۹۹ بود. با مراجعه به اداره بهزیستی شهر اردبیل از بین مراکز توانبخشی و مدارس استثنایی به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله، ۴ مرکز و مدرسه انتخاب شد و تعداد ۴۰ نفر از خانواده‌های کودکان مبتلا به اختلال کم‌توان ذهنی را به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و همخوان با ملاک‌های ورودی پژوهش و متمایل به شرکت در درمان از مرکز بهزیستی شهرستان اردبیل انتخاب کرده و مادران خانواده به صورت گمارش تصادفی در دو گروه، آزمایش ($n=20$) و کنترل ($n=20$) قرار گرفتند. گروه آزمایش، ۱۰ جلسه، طرحواره‌درمانی هیجانی گروهی را دریافت کرده اما گروه کنترل دریافتی نداشتند. اعضای دو گروه به مقیاس طرحواره‌های هیجانی لیهی (۲۰۰۲) قبل و پس از درمان پاسخ دادند. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که اثربخشی گروه‌درمانی مبتنی بر طرحواره‌درمانی هیجانی بر نشخوار فکری ($P<0/01$) و تداوم هیجانی ($P<0/01$) معنی‌دار است. به عبارت دیگر این درمان باعث کاهش معنادار در نمرات متغیرهای نشخوار فکری و تداوم هیجانی در مادران کودکان کم‌توان ذهنی مورد مطالعه در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل شد. به‌طور کلی نتایج این پژوهش نشان داد که طرحواره‌درمانی هیجانی می‌تواند به‌عنوان یک درمان موثر در اصلاح بسیاری از طرحواره‌های هیجانی مادران کودکان کم‌توان ذهنی مورد توجه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: طرحواره‌درمانی هیجانی، نشخوار فکری، تداوم هیجانی، کم‌توانی ذهنی.